

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 143 • Vychází 24. května 2015

Milí čtenáři,

že se Calla věnuje problematice jaderných odpadů, jste už z našich stránek jistě postřehli. Nyní se vývoj opětovně posunul v neprospěch všech, kterým by za humny mohlo vyrůst hlubinné úložiště. Ministr životního prostředí Brabec zamítl odvolání obcí a spolků ve většině lokalit (zatím kromě Hrádku na Jihlavsku a Březového potoka u Pačejova) a tak jsou zdejší průzkumná území pro hledání úložiště platná. Zamítl tedy i odvolání, která podala Calla a stojíme tak před rozhodnutím, zda a v jakých oblastech se bránit žalobou.

Ministr svým rozhodnutím potvrdil, že veřejný zájem obyvatel obcí, jejichž budoucnost vybudování úložiště podstatným způsobem ovlivní, není pro vládní politiky důležitý. Právě na to upozornilo 18. dubna více jak tisíc účastníků akcí Dne proti úložišti na všech sedmi lokalitách. Přijetí zákona, který by postavení obcí vůči centrálním úřadům posílil na úroveň obvyklou v zahraničí, stát až doposud bojkotoval. Teprve budoucnost ukáže, jak úspěšná bude snaha Pracovní skupiny pro dialog, v níž se sešli zástupci vybraných obcí, veřejnosti i státu, navrhnout a prosadit nutnou změnu.

Samotné geologické práce na schválených územích nezačnou ještě nejméně rok. Správa úložišť totiž nemá připraveny nezbytné projekty ani vybránu firmu, která by je prováděla. Přesto by již v letošním roce někteří ze starostů rádi viděli v obecní kase miliony z jaderného účtu, které oficiálně měly být náhradou za prováděné průzkumy. Jak zaznělo v Parlamentu, jsou to peníze motivační, aby obce snáze souhlasily s cestou k úložišti. Už za 2-3 roky bude Správa úložišť zmenšovat počet lokalit tak, aby do deseti let zbyla jediná. Zvažovat přitom bude, jak vstřícní jsou zástupci obcí v daných místech. Budou se ti, co touží především po nich, chtít vzdát motivačních příspěvků?

Lidé hájící zájmy místních komunit a stojící v tomto případě proti státu, ale nemají prázdné ruce. Přerušení geologických prací, o němž po veřejných protestech rozhodla vláda v roce 2004, mělo trvat jen pět let. Díky trvajícím nesouhlasu se protáhlo na více než dvojnásobek. Naší snahou i díky projektům, na něž čerpáme podporu, je posílit dnešní práva obcí. Jak se nám to daří a co nového kolem této problematiky se můžete dozvědět na webových stránkách www.nechcemeuloziste.cz.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Calla odstartovala projekty na podporu přírodě blízké obnovy po těžbě	str. 2
Brusel chystá oslabení ochrany přírody	str. 6-7
Vláda schválila energetickou koncepci	str. 8
Den proti úložišti	str. 9-11
Výsledky ankety „Ropák 2014“	str. 15-18
Česká bramboračka našich zákonodárců	str. 19-20
Pozvánky na akce	str. 23-29

Calla odstartovala projekty na podporu přírodě blízké obnovy po těžbě

I v letošním roce se Calla zaměří na přírodě blízkou obnovu těžebních prostorů, ochranu přírodovědně cenných pískoven či kamenolomů a také ohrožených druhů vázaných na taková místa. Pomohou jí v tom zejména dva nové projekty, s nimiž uspěla v grantových soutěžích.

„Lomy, výsypky či odkaliště lidé stále vnímají jako zničená místa, která by se měla rekultivovat. Rekultivace v současném pojetí však často znamenají spíše likvidaci stanovišť pro ohrožené druhy než kýžený návrat do přírodního stavu,“ vysvětluje Jiří Řehounek z Cally a dodává: „Přírodě blízká obnova představuje vyzkoušenou, k přírodě šetrnou a levnější alternativu obvyklých rekultivací na zemědělskou půdu nebo hospodářský les. Je načase udělat z ní také alternativu rovnocennou, k čemuž směřují i naše nové projekty.“

První projekt s názvem „Postindustriální prostory jako příležitost pro ochranu přírody“ byl podpořen v grantovém řízení Fondu pro NNO. Cílem projektu je prosazovat vyšší zastoupení přírodě blízké obnovy. Přírodě blízkou obnovu bude Calla sama provádět na vybraných místech jižních Čech, projekt má však také výraznou informační, vzdělávací a ekoporadenskou část, kterou mohou využít zájemci z celé ČR.

Druhý projekt se jmenuje „Ochranářský management drobných pískoven v jižních Čechách“. Uspěl v grantovém řízení Ministerstva životního prostředí ČR a týká se zejména ochrany a výzkumu opuštěných těžebních prostorů, které slouží jako útočiště ohrožených druhů.

„Připravujeme také aktivity zaměřené na veřejnost. Mimo jiné bychom chtěli více pracovat na využití turistiky a rekreace v ochraně přírody. Chystáme se pozvat zájemce na zajímavá místa, kde jejich pohyb a sešlap vegetace nejenže neškodí, ale naopak prospívá ohroženým rostlinám a živočichům. Právě druhy vázané na plochy bez vegetace, písčité stěny, rozvolněné trávníky nebo tůňky potřebují neustálé drobné narušování svých stanovišť,“ uzavírá Jiří Řehounek.

Tisková zpráva Cally

Břehule jsou zase doma

Ve Lžínské pískovně jsme letos připravili břehulím (a také samotářský včelám či kutilkám) rekordně dlouhou hnízdní stěnu. Břehule přiletěly počátkem května a, jak dokazuje fotografie z 13. 5. na předchozí straně, rychle se pustily do práce. Zatím je v pískovně asi osmdesát břehulích nor, tento počet však jistě není konečný.

Pokud bydlíte v jižních Čechách a máte ve svém okolí kolonii břehulí říčních (nebo na nějakou natrefíte při toulkách krajinou), budeme rádi, když nám pošlete její fotografii. Podle pak můžeme spočítat nory a vytvořit si představu o početnosti břehulí na jihu Čech.

Jiří Řehounek

V údolí Rudolfového potoka proběhne biologický průzkum

Sdružení Náš domov nepolevuje v úsilí o záchranu údolí Rudolfového potoka před další zástavbou. Zatímco u Krajského soudu v Českých Budějovicích leží stále žaloba proti potvrzení registrace významného krajinného prvku Rudolfovský lom, členové Našeho domova chtějí provést podrobnější biologický průzkum tohoto místa.

V údolí je již dnes znám výskyt mnoha chráněných a ohrožených druhů živočichů a rostlin, existuje však pouze jeho orientační biologický průzkum. Ten vloni vypracoval na žádost Našeho domova biolog Alois Pavlíčko a potvrdil v něm význam území pro ochranu přírody. Na tento průzkum letos naváže dlouhodobější sledování údolí, které umožní i malý grant Nadace VIA udělený v rámci programu tzv. Rychlých grantů.

V obci Jivno došlo po loňských komunálních volbách k obměně zastupitelstva a změně na postu starosty. I díky tomu se letos na jaře konala první schůzka mezi představiteli obce Jivno a ochránci údolí Rudolfového potoka. Členové Našeho domova na ní představili svůj odmítavý postoj k další zástavbě údolí.

„Na přílišný optimismus je ještě brzy. Chápeme ale jako vstřícný krok obce Jivno i samotnou schůzku, která odblokovala vzájemnou komunikaci. Oproti éře bývalého starosty jde o příjemnou změnu a my jen doufáme, že nové vedení obce bude vstřícnější k ochraně přírody a upřednostní zájem stovek lidí a některých okolních obcí podporujících zachování údolí v současném stavu,“ říká za Náš domov Jaroslav Valevský ml.

Tisková zpráva Našeho domova

Biologický průzkum svépomocí

S kolegy z rudolfového sdružení Náš domov jsme se dohodli, jak jste si ostatně právě přečetli v tiskové zprávě, že na biologickém průzkumu v údolí Rudolfového potoka se budou podílet i místní dobrovolníci. Samozřejmě nemohou jako laici určovat všechny nalezené druhy rostlin a živočichů, protože takový průzkum by úřady oprávněně nebraly v potaz.

Mocnou zbraní dnešního člověka je však digitální fotoaparát, případně fotografující mobilní telefon. Každý, kdo letos zamíří do údolí, nám může pomoci. Fotografujte zejména plazy a obojživelníky, ale i další živočišné a rostlinné druhy, které vás zaujmou, nebo se vám budou zdát neobvyklé. Fotografie můžete posílat e-mailem buď sdružení Náš domov (JardaValda@seznam.cz) nebo do poradny Cally (RehounekJ@seznam.cz).

Jiří Řehounek

Divočina pro lidi má být smyslem národních parků

Ministři schválili novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, která zpřesňuje pravidla pro nejcennější části naší přírody – národní parky. Vláda tak přichází se slibovanou odpovědí na zamítnutý senátní návrh zákona o Národním parku Šumava. Tento pokus o otevření parku developerům a těžbě dřeva vloni na podzim jednoznačně [odmítli poslanci](#).

Novela, kterou připravilo ministerstvo životního prostředí, zlepšuje podmínky pro ochranu přírody a stanovuje stejné principy péče pro všechny čtyři české národní parky. Pouze pro situace, kdy jejich odlišné podmínky vyžadují specifický přístup, má každý národní park své vlastní paragrafy. Návrh zákona však obsahuje i velmi problematická ustanovení, která umožňují zbytečné škodlivé zásahy v nejcennějších zónách i velkoplošnou těžbu na zbývajícím území parků.

Novela jasně říká, že posláním národních parků je zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů na převažující rozloze jejich území. První, přírodní zóna národních parků tedy bude muset v budoucnu zahrnovat minimálně polovinu jejich plochy. K povoleným činnostem zde patří například údržba turistických cest, hašení požárů, zásahy proti nepůvodním druhům, monitoring a výzkum a podobně. Naopak ze zákona není jasné, kdy bude toto území pro divočinu v národních parcích skutečně vyčleněno, zda to bude do 10 let nebo třeba až v příštím století.

Novela rovněž nově vymezuje podmínky pro pohyb návštěvníků v národních parcích. K jejich vstupu bude vstřícnější. V nejcennějších I. zónách byl doposud vstup mimo značené cesty plošně zakázán. Po schválení novely bude vstup turistů nově regulován vymezením klidových území chránících pouze místa citlivá na nadměrný pohyb osob a vyšší ruch.

Návrh MŽP poskytuje dobrou ochranu krajiny před nevhodnou a masivní zástavbou. Zástavba bude nadále možná jen v zastavěném a zastavitelném území obcí. Ve volné krajině bude možné stavět jen menší stavby pro turistiku (například přístřešky pro turisty) nebo zemědělské či lesní hospodaření.

Novela také zpřísňuje podmínky pro rozprodej pozemků - zakazuje zcizování pozemků v majetku státu mimo zastavěná a zastavitelná území obcí.

Návrh MŽP obsahuje však i velmi problematická ustanovení pro ochranu lesů a divoké přírody. V nejpřísněji chráněné (tzv. přírodní) zóně umožňuje pod záminkou „preventivních opatření proti požárům“ ponechání a údržbu jinak zbytečných asfaltových cest nad rámec turistických a cyklistických stezek a budování vodních nádrží.

V lesích mimo přírodní zónu novela umožňuje i velkoplošné kácení lesů pod záminkou boje s

kůrovcem, a to i v oblastech, které by měly být do přírodní zóny zařazeny v budoucnu. V tomto případě se úroveň ochrany oproti dosavadní právní úpravě zhoršuje.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl: „Skupinka senátorů ODS chtěla loni otevřít Národní park Šumava developerům a těžbě dřeva. Neuspěli i díky desetitisícům lidí, kteří jasně ukázali, že chtějí chránit divočinu. Poslanci likvidační zákon zamítli. Aktuální novela zákona jde dobrým směrem. Umožní nejcennější území naší divočiny lépe chránit a zároveň otevřít návštěvníkům – ne developerům. Ale ministři nebo později poslanci budou muset opravit problematické paragrafy, které by v praxi mohly umožnit zbytečné poškozování přírody.“

Martin Voráč, expert na ochranu přírody z Hnutí DUHA, řekl: „Pod záminkou preventivních protipožárních opatření v nejcennějších přírodních zónách novela umožní i údržbu jinak zbytečných asfaltových cest nad rámec turistických nebo cyklistických stezek nebo výstavbu malých vodních nádrží. Takové rušivé zásahy ale do divoké přírody nepatří a navíc jsou zbytečné. Riziko požáru je v těchto místech velmi nízké, nižší než v lesích hospodářských a ve výjimečných případech je v těchto špatně dostupných oblastech stejně rozumnější k hašení použít vrtulník.“

„Novela jde správným směrem v ochraně divočiny. Ale slabou stránkou novely také je nedostatečná ochrana lesů, které nebudou zařazeny do přírodní, nejvíce chráněné zóny. Mimo ni by mohla pod záminkou boje s kůrovcem pokračovat i velkoplošná těžba.“

Upravená tisková zpráva Hnutí DUHA

GIBS dál bruslí na tenkém šumavském ledě

Zeptejte se mě, na co chcete, já vám, na co chci, odpovím. To je v podstatě reakce vedení Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) na stížnosti aktivistů občanské blokády, která v roce 2011 bránila kácení vzácného horského lesa na Ptačím potoce v srdci šumavského parku a byla policejním zásahem násilně potlačena.

Blokádu na Ptačím potoce chystalo Hnutí Duha a netajilo se tím. Na žádost parku ale klatovský soud organizaci blokády tomuto hnutí předběžným opatřením zakázal. V okamžiku, kdy rozhodnutí začalo platit, se vedení protestu ujali občané Piňos a Vlašín, kteří byli přesvědčeni, že NPŠ při kácení postupuje v rozporu se zákonem a chtěli v blokádě pokračovat. Proti aktivistům pak tvrdě zasáhla plzeňská policejní pořádková jednotka. Později okresní soud ono předběžné opatření zrušil a současně dospěl k závěru, že Hnutí Duha je neporušilo.

Navíc,... platný rozsudek plzeňského krajského soudu uvádí, že občanská sdružení na ochranu přírody byla zbavena možnosti chránit zájmy ochrany přírody a proto se nelze divit, že blokádu nezákonné těžby vyhlásila jako krajní možnost, jak zabránit zvlí správních orgánů (Stráského vedení NPŠ). Rozsudek rovněž tvrdí, že policie měla nebo musela vědět, že zákrokem poskytuje ochranu nezákonné těžbě, což je to nejhorší, co se může v právním státě stát. Za nezákonnou označili těžbu i ombudsman, MŽP a ČIŽP.

V takové situaci občan nemůže vidět policejní zásah jinak, než jako protiprávní jednání, ne-li spáchání trestného činu či minimálně kázeňského přestupku ze strany osob, které o zásahu rozhodovaly.

Na základě uvedených rozhodnutí soudu aktivisté žádali, aby zákonnost policejního zásahu posoudil GIBS. Podle vzpomenutých rozhodnutí soudů se zdálo jasné, že vedení policie zásadně pochybilo, protože „poskytlo ochranu nezákonné těžbě“.

Leč světe div se. Nebo jsme v Česku a raději se nediv?

Vzpomenutí aktivisté v této době dostávají dopisy o odložení stížnosti „ad acta“. GIBS v nich argumentuje, že podnětem k nasazení policie byla žádost vedení NPŠ, podložená předběžným opatřením klatovského soudu proti Hnutí Duha. Také GIBS ale přece má nebo musí vědět, že se odvolává na předběžné opatření, o jehož anulaci už soud rozhodl podobně jako o tom, že je Hnutí Duha neporušilo, protože se v okamžiku nabytí platnosti zákazu od organizace akce distancovalo.

Suma sumárum, ty o voze a já (GIBS) o koze.

Nevěřím, že v řadách GIBS jsou hlupáci. Pak ale předpokládám, že ti, kdo o stanovisku rozhodovali, hodlají Hnutí Duha žalovat za porušení onoho předběžného opatření. Pokud si ovšem troufnou znevážit právoplatné rozhodnutí soudu. Neučiní-li to, nevidím jinou možnost, než se domnívat, že o závěrech GIBS rozhoduje KDOSI, jehož snahou rozhodně není ctít české zákony, ale za každou cenu hájit řídící policisty. A to opět je nejhorší, co se může v právním státě stát.

Václav Bouda (se souhlasem autora převzato z <http://boudavaclav.blog.respekt.ihned.cz>)

Brusel chystá oslabení ochrany přírody, nevládky spouští iniciativu na její podporu

Odstartovala celoevropská iniciativa nevládních organizací s názvem Klenoty přírody v ohrožení, která reaguje na plánované změny v klíčových evropských zákonech na ochranu přírody. Evropská komise se pod tlakem firem a jejich komerčních zájmů chystá oslabit významné směrnice chránící nejcennější evropskou přírodu a řadu ohrožených druhů. Cílem veřejné iniciativy, která má zastoupení ve všech zemích EU i Bosně a Hercegovině, je těmto změnám zabránit.

Čtrnáct otázek a čtrnáct jasných odpovědí. To je obsahem právě spuštěného webu www.naturealert.eu, jehož cílem je zachování důsledné ochrany přírodních klenotů a jedinečných

turistických lákadel Česka i celé Evropy. Lidem má pomoci při odpovídání na veřejně položené otázky, nakolik si obyvatelé Evropské unie cení ochrany přírody a ohrožených druhů. Ty jim formou veřejných konzultací ke změnám v unijní legislativě pokládá Evropská komise.

Firmy, které chtějí podnikat na úkor přírody, tlačí na vedení Evropské komise, aby ochranu životního prostředí oslabila. Evropské předpisy jsou přitom jedny z nejlepších zákonů na ochranu přírody na světě. Stránky na podporu jedinečné přírody spouští zároveň přes sto organizací z celé Evropy, aby lidem usnadnily zasílání odpovědí a upozornily na možnost ovlivnit stav našeho životního prostředí.

Současná evropská legislativa na ochranu přírody zajistila přežití celé řady druhů flóry i fauny. To se podařilo díky celoevropské soustavě chráněných míst, které ale hodlá předseda Evropské komise Juncker otevřít velkému byznysu. V ohrožení se tak ocitá i naše krajina. Hlavně díky evropské legislativě se například do našich toků se vrací lososi – aby

měli volnou cestu z moře, pomáhá jim ochrana zaručená evropskými směrnici. Daří se také chránit horská útočiště vzácných druhů tetřeva, tetřívka, rysa nebo vlka.

V současné době je díky evropským směrnicím o ptácích a přírodních stanovištích chráněna přibližně pětina krajiny Evropské unie a 4 % přilehlých moří. Zastavit ochranu těchto míst kvůli zisku považuje více než stovka ekologických a ochránářských organizací v celé Evropě za fatálně špatné rozhodnutí, kterému by se Evropané měli rozhodně postavit a zapojit se do veřejných konzultací. S vyplňováním evropského dotazníku jim má pomoci právě spuštěný web.

Autoři odpovědí transparentně vysvětlují, proč na položené otázky odpovídají právě uvedené odpovědi. V Česku na iniciativě spolupracují Zelený kruh, Hnutí DUHA, Česká společnost ornitologická, Český svaz ochránců přírody, Beleco a Arnika. V Evropě se na iniciativě podílejí například sdružení organizací Friends of the Earth Europe (jehož českým zástupcem je právě Hnutí DUHA), BirdLife International (jehož českým zástupcem je právě Česká společnost ornitologická), Světový fond na ochranu přírody (WWF) a celá řada dalších.

„Evropská ochránářská legislativa funguje jako celek. Opakovaně se prokazuje, že například v ptačích oblastech soustavy Natura 2000 se daří lépe všem ptákům. V případě českých ptáků můžeme vidět příznivé dopady ochrany například na návratu nejvzácnějších dravců, orla mořského nebo sokola, jejichž počty se dlouhodobě zvyšují. Ohroženými se pomalu stávají dříve běžné druhy jako chocholouš, které speciální evropské ochraně nepodléhají,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické.

„Příprava soustavy Natura 2000 donutila evropské státy spolupracovat a k překvapení skeptiků tato spolupráce funguje. Zlepšuje se tak ochrana přírody i komunikace s hospodáři napříč celým kontinentem. Efektem je pozvolna se zlepšující stav ohrožených druhů i přírodních stanovišť,“ doplňuje ředitel Beleco Jan Dušek.

„Skvosty divoké přírody, které lákají turisty a podporují prosperitu místních obcí, jsou tu i díky evropským směrnicím. Uhájily je i ve chvílích, kdy zrovna úřadovala vláda nepřející ochraně přírody. Proto má jednoznačně smysl směrnice hájit. Je to další pojistka proti škodlivým zásahům do naší přírody. Věříme, že se i v České republice ozve dostatek lidí a spolu s dalšími Evropany dáme Komisi jasně najevo, že si oslabení ochrany přírody nepřejeme,“ dodává programový ředitel Hnutí DUHA Jiří Koželuh.

Společná tisková zpráva českých NNO

Výzva pro odborníky a ochránce přírody z praxe

Pokud se zabýváte ochranou přírody či biologií, můžete se do iniciativy Klenoty přírody v ohrožení zapojit také. Evropské neziskovky, které za iniciativou stojí, doporučují odborníkům vyplnit dotazník přímo na stránkách Evropské komise. Právě nyní jsme v období, v němž se může k navrhovaným změnám evropské legislativy vyjádřit odborná veřejnost a postavit se tak za ochranu evropské přírody. Podrobnější informace najdete na webu České společnosti ornitologické (<http://www.cso.cz/index.php?ID=2782>).

Jiří Řehounek

Vláda schválila energetickou koncepci

Vláda po letech odkladů schválila Aktualizaci Státní energetické koncepce ČR. Koncepce sice ukazuje některé příležitosti české energetiky, ale jako celek je špatná - úmyslně se vyhýbá klíčové otázce limitů těžby hnědého uhlí a výrazně podceňuje tuzemský potenciál čistých zdrojů energie a energetických úspor.

Schválená koncepce umožňuje výrazně snížit spotřebu fosilních paliv (zejména uhlí). Uhlí za limity, které chrání severočeské obce

před zbouráním, není dle ASEK potřeba. Vláda však dnes navzdory tomu podle informací ekologických organizací platnost územních ekologických limitů těžby řešit nebude a rozhodnutí odsune. Lobbisté uhlobaronů tak dostanou dalších několik měsíců na prosazování svých zájmů.

Vládní energetická koncepce také ukázala, že můžeme vyrábět několikanásobně více elektřiny z domácích obnovitelných zdrojů než dnes a zaměstnat v tomto perspektivním oboru 25 tisíc lidí. Jenže koncepce neříká, jak a jestli vůbec tomuto nárůstu – který by znamenal větší energetickou soběstačnost obcí a rodin – stát pomůže.

Ministr průmyslu by také rád stavěl nové jaderné reaktory. Nenavrhuje ovšem, kdo zaplatí stamiliardové náklady, které by jejich stavba stála. Tuto otázku ovšem nerozřeší ani akční plán pro jadernou energetiku, který bude vláda projednávat v blízké budoucnosti. Ten má jen říct, že stát uvolní cestu k utracení 32 miliard korun na přípravu projektů a získání povolení. Rozhodnutí o tom, zda nezbytnou podporu zaplatí stát nebo spotřebitelé, nechávají ministři alibisticky na svých nástupcích.

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, k tomu řekl: „Energetická koncepce vlastně říká, že naše energetika může být daleko modernější a čistší než dnes. V principu se ministerstvo průmyslu a Hnutí DUHA shodují, že Česko je schopné výrazně snížit svoji závislost na fosilních palivech, obce si mohou vyrábět samy čistou elektřinu a hnědé uhlí pod domovy lidí a továrnami nepotřebujeme. Jenže ministr Mládek to druhým dechem navrhuje všechno zahodit, začít připravovat jaderné reaktory. A zkoušet ty limity přece jen prolomit.“

Jan Rovenský z Greenpeace ČR řekl: „Schválit energetickou koncepci bez rozhodnutí o limitech je jako postavit auto bez jednoho kola s tím, že ho přidáte později. Pokud mají ministři pocit, že ani po pěti letech projednávání nemají dost informací, měli odložit schválení celé energetické koncepce. Takhle to nutně vyvolává dojem, že chtějí nepříjemné rozhodnutí odložit ad acta a desítky tisíc lidí v severních Čechách - občanů ohrožených obcí i horníků - nechat dál žít v nejistotě, co s nimi bude.“

Edvard Sequens z Cally řekl: „Je evidentní, že evropská energetika jde zcela jinou cestou, než ta česká. Snižování spotřeby energie je na rozdíl od nás vnímáno jako nástroj vyšší energetické bezpečnosti a konkurenceschopnosti průmyslu. Proměna evropského trhu s elektřinou pak postaví české spotřebitele a daňové poplatníky do svízelné situace – jak uhradit jaderné sny současné vlády.“

Tisková zpráva Cally, Hnutí DUHA a Greenpeace

Problém jaderného odpadu má etický rozměr

O dánské studijní skupině pro etické posouzení problému jaderného odpadu jsme v minulém roce psali v souvislosti s institutem předávaného správcovství, který navrhla jako variantu pro nakládání s jaderným odpadem. Hodnocení technologie hlubinného úložiště, které studijní skupina v této souvislosti publikovala, se neomezuje na podmínky severní Evropy. Autoři se shodli na následujících základních tezích.

Projektanti hlubinného úložiště musejí s ohledem na extrémně dlouhou dobu, po kterou zůstává jaderný odpad nebezpečný, přijmout větší úroveň odpovědnosti k budoucím generacím, než je běžné u velkých stavebních projektů. Vzhledem k nejistotám spojeným s plánováním ve velmi dlouhém časovém horizontu, je třeba pracovat s principem předběžné opatrnosti.

Technologie konečného uložení předpokládá, že odpad bude po zapečetění v úložišti ponechán bez dozoru a bez možnosti opětovného přístupu. Aby byl tento předpoklad naplněn, musíme si být jisti, že geologické vrstvy obklopující úložiště jsou nejen nepropustné, ale také velmi stabilní. Svoji schopnost izolovat odpad si musejí uchovat po velmi dlouhou dobu.

Hlavní problém konečného uložení spočívá ve vědecké nejistotě: geologie není prediktivní vědou. Používané matematické modely popisují komplexní procesy probíhající v podzemním prostředí velmi zjednodušeně a jejich výsledky nemohou být experimentálně ověřeny v dlouhém časovém úseku, který je z hlediska úložiště relevantní. Geologové dokáží díky svým znalostem dobře popsat mnoho jevů, ke kterým došlo v minulosti, ale nemohou s jistotou předpovědět, co se stane v budoucnu. Používaný pojem „konečné uložení“ nepochybně slibuje víc, než může nabízená technologie nabídnout.

Vzhledem k tomu, že odpovědnost za péči o jaderný odpad necháváme v případě konečného úložiště na přírodních procesech, které umíme popsat jen do určité míry, riskujeme únik radioaktivních látek v dlouhodobém i střednědobém výhledu. Vědecké a technické podklady předkládané navrhovateli úložiště toto riziko nevyklučují. Budoucím generacím tak hrozí, že budou vystaveny vážnějším environmentálním problémům než my.

V případě projektu hlubinného úložiště a nejistoty, která je s ním spojena, se nemůžeme spokojit s principem nejlepší dostupné technologie. Problém vysokého rizika v daleké budoucnosti nelze prohlásit za vyřešený poukázáním na vynaložené úsilí a prostředky. Hlubinné úložiště by bylo možné přijmout za řešení jen v případě, že při jeho využití budou nejhorší myslitelné následky nepravděpodobných událostí mírnější než v případě ostatních variant. Při současné úrovni znalostí není možné řešit problém radioaktivního odpadu tímto způsobem.

Z [originálu](#) vybral a přeložil Karel Polanecký pro Temelín.cz

Symbolický „Den proti úložišti“

Dva dny před celorepublikovým „Dnem proti úložišti“ vydala Správa úložišť radioaktivních odpadů stanovisko, že akce ve všech sedmi lokalitách konající se v sobotu 18. dubna 2015 pořádají pouze spolky. Význam tohoto Dne však nemohl být takovýmto tvrzením, při němž byla účelově zamlčena role

samospráv obcí, nikterak snížen. Zúčastnilo se ho přímo přes 1150 lidí na znamení nesouhlasu s dosavadním postupem SÚRAO prosadit stanovení průzkumných území i přes opakovaně důrazný protest svých samospráv. Vysloužil si široké mediální pokrytí, dokonce i speciální půlhodinové vysílání ČT24.

Symboliku tohoto dne o to více podtrhl svým rozhodnutím ministr životního prostředí Richard Brabec, který zamítl rozklady obcí a spolků z lokalit Čertovka, Čihadlo, Horka, Kraví hora a Magdaléna a uvolnil tak cestu ke geologickým průzkumům v

těchto lokalitách. Pojdme si připomenout průběh akcí, které se ministr i SÚRAO rozhodli ignorovat.

Asi organizačně nejpropracovanější byla akce proti úložišti na lokalitě Březový potok. Nejenže tam připravili sportovní štafetu z Pačejova do Chanovic s kulturním programem, s vyzváněním zvonů ve 13 hodin, ale dokonce jim 1024 lidí podepsalo petiční listinu se společným prohlášením a politicky je podpořili Starostové a nezávislí (STAN). Politickou záštitu ke svému potěšení získali také organizátoři protestů na lokalitách Kraví hora a Čertovka. V prvním případě šlo o brněnského náměstka primátora Martina Andera, v tom druhém o mosteckou Stranu zelených.

Účastníky pochodu na Kraví hoře z Drahonína a ze Skalky doprovázely kamery České televize (další společný prvek s Březovým potokem). Lidem na pochodu na Čertovce zahrála večer kapela Václava Pavelky. Na Magdaléně na Táborsku na tradičním pochodu „Krajem, kde nebude úložiště“ a odkud SÚRAO ten den sváželo zájemce pro exkurzi do JEDU, podepsalo 500 lidí společné prohlášení ministrům průmyslu, životního prostředí a hejtmanu Jihočeského kraje. Na Čihadle připomněli účastníci pochodu zastupitelům obcí Lodhěřov a Deštná, že je k aktivnímu odporu proti úložišti zavazují výsledky místních referend. Stejný vzkaz svým zastupitelům vyslali pochodující na lokalitě Horka, kde společné prohlášení podepsalo 220 lidí, postavili kamennou mohylku podpírající plakát s Mr. Burnsem a pořídili z akce skvělý videozáznam. No a na Čeříнку na lokalitě Hrádku se (za podpory Strany zelených) pustili do ilegálního geologického průzkumu krumpáčem a k večeru protijaderná alternativní rock'n'roll skupina „Proletáři všech zemí“ pořádně rozpumpovala krev všem v chatě na Čeříнку, aby se pak ztratili ve snové magic rock performance Durkheim Dolls s Matějem Kolářem.

Tolik stručné shrnutí všech akcí, tak moc důležitých pro uchování naší občanské společnosti, i když jim momentálně vládnoucí státní úředníci nepřikládají patřičný význam. Ano, bylo by od státu nezodpovědné

nehledat vhodnou lokalitu pro uložení vysoce radioaktivního jaderného odpadu. Ale je arogantní jít proti lidem, kteří mají oprávněné obavy o osud příštích generací. Je trestuhodné chtít za garantovanou cenu protlačit stavbu nových jaderných reaktorů, když celý svět bolí hlava z toho, jak po desetiletích úsilí stále nenachází nejbezpečnější místo pro uložení nejriskantnějšího odpadu všech dob.

Olga Kališová

V Budišově o úložišti

Druhou panelovou debatu, kterou uspořádala Calla ve spolupráci se spolkem Zdravý domov Vysočina a městysem Budišov 16. dubna v kulturním sále místní ZŠ v rámci projektu „Silnější hlas obyvatel Vysočiny při hledání hlubinného úložiště“, uvedl starosta městyse Budišov Petr Piňos. Zdůraznil, že by byl rád, aby lidé odcházeli s pocitem, že mají právo ve svém domově ovlivnit záležitosti, které se jich bezprostředně týkají. K tomu měly stu zúčastněným obyvatelům Budišovska a okolí dopomoci informace od přednášejících Edvarda Sequense z Cally, Jiřího Slováka ze SÚRAO, Pavla Douchy z kanceláře AK Šikola & Partneři a

Oldřicha Svobody ze Zdravého domova Vysočina (s výjimkou omluveného pana Lazárka z DIAMO s.p.).

Úvodní prezentace Edvarda Sequense z Cally nabídla kritický pohled na strategii SÚRAO najít lokalitu pro hlubinné úložiště i přes nevyvážené postavení práv obcí a veřejnosti vůči státu a především pomocí finančních příspěvků. Sequens také okomentoval aktuální právní stav v lokalitě Horka, neboť Calla se problematice věnuje od vládního přijetí Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v ČR v roce 2002 a v současné době se jako jediný účastní procesu rozhodování o stanovení průzkumného území v Horce (zdejší obce stáhly svá odvolání po volbách na konci roku 2014). Upozornil také na fakt, že garance pro dlouhodobě bezpečné uložení radioaktivního materiálu neexistují. Závěrem Sequens navrhl zastavit řízení týkajících se průzkumných území a soustředit se hlavně na výzkum v oblasti bezpečného uložení, na sestavení komise složené i z veřejnosti pro hledání společenské shody nad kritérii, podle kterých hledat místo pro odpady. Zdůraznil také nutnost přijetí zákona o posílení práv obcí, který by napravit dnešní nedobrou situaci.

Prezentace druhého přednášejícího, Jiřího Slováka ředitele SÚRAO, se týkala technických záležitostí kolem vlastností žulového masívu, kontejnerů pro radioaktivní odpad, jejich dopravy do povrchového areálu úložiště o rozměrech 15-18 hektarů, překládání kontejnerů v horké komoře a jejich uložení v hloubce 500 metrů, které má probíhat po roce 2065. Rychle ale přešla k výběru finální lokality, který se dle Slovákových slov setkává na všech místech se značným odporem. Proto představil tzv. záložní plán po roce 2020, čímž jsou míněny nové lokality: vojenský újezd Boletice a zcela nový projekt „Moldanubikum“, který má v letech 2015 až 2017 posoudit okolí Temelína a Dukovan v okruhu 10 - 15 kilometrů. Nyní probíhá výběrové řízení. Kritéria pro výběr jsou rozdělena do třech oblastí: požadavky na dlouhodobou bezpečnost na základě vyhlášky 215/1997 Sb. a doporučení vídeňské IAAE), ekonomická kritéria a dopady na životní prostředí.

Třetí prezentace právníka Pavla Douchy z kanceláře AK Šikola & Partneři, která zastupovala obce lokality Horka v první fázi řízení o stanovení průzkumných území, se soustředila kolem tří vzkazů publiku:

1. stanovení průzkumných území vedou k výstavbě úložiště, 2. nevěřte slibům státu, 3. místní referenda jsou závazná pro orgány obce. Pro svůj první vzkaz Doucha využil svých zkušeností s povolováním staveb a s horním zákonem, a připomněl publiku, že po roce 2018 i po roce 2025 není v plánu žádné řízení, které by dalo veřejnosti možnost rozhodnout se, zda úložiště chtějí nebo ne. Budoucí průzkumy na sebe navazují jako perličky na šňůrce a proto je příležitost rozhodnout o jejich povolení pouze teď na začátku procesu. U druhého bodu Doucha připomněl neschválení návrhu zákona o posílení práv obcí a rovněž porušení slibu SÚRAO daný obcím, že ne zahájí stanovení průzkumných území přes jejich nesouhlas. U třetího bodu Doucha vyzdvihl fakt, že dle výsledků místních referend v letech 2003 až 2004 mají obce činit všechny možné a dostupné kroky pro to, aby na jejich území úložiště nebylo. V případě, že starostové chtějí jednat o kompenzacích za geologické průzkumy, musejí nejdříve uspořádat nové referendum se stejně formulovanou otázkou.

Poslední řečník, Oldřich Svoboda z místního spolku ZDV, rozvedl poznatky z prezentace z únorových besed v Budišově, Náramči a Rudíkově, shrnul aktivity spolku z jara 2015 a mezi jiným také upozornil na fakt, že to, že je lokalita Horka vnímána z pozice SÚRAO jako lokalita s nejmenším odporem, je zásluhou pár jedinců, kteří ale mají zastupovat většinu tak, jak rozhodla v referendech.

Na tuto myšlenku navázal v pozdější diskuzi místní občan z Rudíkova, že už dnes se v obcích výrazně zhoršily vztahy díky tomu, jak SÚRAO klade důraz na rozdělování kompenzací namísto otevřené komunikace a nastavení férových podmínek pro dialog s obcemi. Návrhu na řešení této situace se od pana Slovák bohužel nedočkal. V souvislosti s tím se ozvalo od jedné občanky z Třebíče: „Vy se zamyslete, kdo Vám cinká penězma, kdo Vás chce rozdělit, který soused? Tuhle přírodu Vám už nikdy v životě nikdo nevrátí.“ Bývalá starostka Rudíkova vyzvala pana Slovák k přímé odpovědi: „Nerozumím tomu, co znamená akceptace a konsensus, když jich nedosáhneme. Půjdete zase proti nám v roce 2017 přes nesouhlas obcí?“ Dostalo se jí ujištění, že: „SÚRAO má jasný úkol – nepřipustit, abychom šli do průzkumů přes odpor dotčených obcí.“ Tato odpověď však sklídila slyšitelnou opovržlivou reakci z publika, neboť je v rozporu s aktuálním děním kolem stanovení průzkumných území.

Jeden z dotazů publika zněl: „Kolik takových úložišť budeme muset postavit, když kapacita tohoto jednoho vydrží na 200 let?“ a stejný pán z Hodova poznamenal, že by bylo lepší to palivo, které využíváme teď jen asi z 10 %, nezakopávat pod zem. Pan Slovák připustil myšlenku, že po roce 2080 už se díky novým technologiím bude možná odpad přepracovávat a ukládat ne palivo celé, ale jen zbytky po přepracování. Na závěrečný dotaz, zda má pan Slovák jako státní úředník jasno v tom, zda předávat informace o úložišti budoucím generacím nebo jim zatajit, kde byl nebezpečný odpad pohřben, odpověděl, že tuto problematiku nemá SÚRAO vyhodnocenou a poněkud absurdně se odvolával na odlišná specifika konkrétních lokalit.

Závěrem lze dodat, že podle ohlasů z publika mají lidé z Budišovska a Třebíčska vůči plánům SÚRAO na hlubinné úložiště negativní postoj a do budoucna ho nehodlají měnit.

Olga Kališová

Prezentace na: <http://www.nechcemeuloziste.cz/cs/aktuality/panelova-debata-radioaktivni-odpady-za-nasimi-humny.html>

Padesátiprocentní pravděpodobnost dalšího Černobylu před rokem 2050, říkají bezpečnostní specialisté

Podle největší statistické analýzy jaderných havárií, jaká byla kdy provedena, je zde rovněž padesátiprocentní pravděpodobnost, že se v následujících deseti letech přihodí katastrofa o rozsahu americké jaderné elektrárny Three Mile Island.

Katastrofální havárie jaderných elektráren v Černobylu a ve Fukušimě patří mezi nejhorší, které kdy lidstvo muselo řešit. Obě byly výsledkem neschopnosti vědců a inženýrů předvídat, jak zdánlivě drobné problémy mohou narůst do pohromy téměř nepředstavitelných rozměrů. Vzhledem k tomu, že většina zemí využívajících jadernou energii hodlá ponechat své reaktory v provozu a že další nové reaktory jsou plánovány, je důležitým cílem lépe porozumět povaze rizik v jaderném průmyslu. Jaká je například pravděpodobnost dalšího Černobylu v příštích letech?

V současnosti dostáváme odpověď díky studii Spencera Wheatleye a Didiera Sornetta ze Švýcarského federálního technologického institutu v Curychu (ETHZ) v Curychu ve Švýcarsku a Benjamina Sovacoola z Arhuské univerzity v Dánsku. Tito studenti sestavili nejvyčerpávající seznam jaderných havárií, který kdy byl vytvořen, a použili ho k výpočtu pravděpodobnosti dalších jaderných nehod v budoucnosti.

Jejich znepokojující závěr je, že s pravděpodobností 50:50 nastane vážná jaderná katastrofa někde ve světě před rokem 2050. „Existuje padesátiprocentní pravděpodobnost, že se havárie podobná té v Černobylu (nebo větší) vyskytne v následujících 27 letech,“ uzavírají.

Jaderný průmysl je již dlouho kritizován pro svůj příliš sebevědomý postoj k riziku. Ale opravdu nezávislé analýzy jsou ojedinělé. Částečně proto, že mnoho údajů o nehodách je sestaveno samotným jaderným průmyslem, který se se o ně zdráhá podělit.

Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA) posuzuje nehody pomocí systému nazvaného Mezinárodní stupnice pro hodnocení jaderných událostí (INES), který se vztahuje k množství uvolněné radiace. Bohužel, agentura nezveřejňuje historickou databázi těchto nehod. Asi proto, že má dvojí roli - regulaci jaderné energetiky i její propagaci. Takže sestavení seznamů nehod připadlo na ostatní, z nichž nejkomplexnější obsahuje podrobnosti o 102 událostech (pro srovnání je mezi nimi 72 událostí, které jsou na stupnici INES). Wheatley a spol. významně navýšili toto číslo. Zdrželi se využití dat od IAEA a místo nich si sestavili vlastní katalog.

Měření, které používají při hodnocení každé nehody, je založeno na jejich celkových nákladech v amerických dolarech (na základě hodnoty amerického dolaru v roce 2013). A definují nehody jako „neúmyslně zaviněné nehody nebo události, které se přihodily v jaderných zařízeních a které vedly buď k jednomu (nebo více) úmrtí, nebo alespoň ke způsobení škody na majetku v hodnotě nejméně 50 tisíc amerických dolarů“. Každá nehoda musela nastat v průběhu výroby, přenosu nebo distribuce jaderné

energie. Také zahrnuli nehody v uranových dolech, během přepravy nákladním vozidlem nebo potrubím, nebo v zařízeních na obohacování paliva, ve výrobních závodech, a tak dále.

Tým shromáždil svá data z mnoha zdrojů, jako jsou například zveřejněné zprávy a recenzované odborné práce, ale také z tiskových zpráv, projektových dokumentací, vnitřních evidencí veřejných podniků a novinových článků v angličtině. Pak vypočítali výdaje spojené se všemi ekonomickými ztrátami způsobenými každou nehodou, jako například zničení majetku, náklady na řešení mimořádných situací, sanace životního prostředí, evakuace, pokuty, pojistná plnění a tak dále. Kdykoliv měla nehoda za následek smrt jednotlivce, tým do nákladů zahrnul 6 milionů amerických dolarů; stejnou částku používají i různé americké agentury při výpočtu hodnoty lidského života.

Wheatley a spol. uznávají nedokonalosti této techniky, ale tvrdí, že to má obrovskou výhodu v zastoupení všech negativních následků nehod v jedné cifře. A to zase umožňuje řádné seřazení nehod. Výsledný seznam srovnává 174 nehod z let 1946 až 2014 a zahrnuje jejich datum, místo, peněžní náklady v amerických dolarech, a kde je to možné, vyhodnocení na stupnici INES a také na stupnici rozsahu velikosti jaderné nehody (NAMS).

Prvních pět nehod zařazených podle finančních nákladů jsou havárie ve Fukušimě v březnu 2011, exploze v Černobylu v dubnu 1986, požár v japonské jaderné elektrárně Tsuruga v prosinci 1995, požár v zařízení na výrobu jaderných zbraní v americkém Rocky Flats v září 1957 a incident v anglickém Sellafieldu (tehdy známém jako Windscale) v březnu 1955, dva roky před nechvalně proslulým požárem v objektu. Ve skutečnosti se Sellafield objevuje na žebříčku 15 nejdražších jaderných havárií pětkrát.

Nová databáze obsahuje o 75 % více položek, než doposud nejúplnější seznam. A tato přidaná data výrazně zlepšují typ statistické analýzy, kterou lze provést. Wheatley a spol. tohoto faktu plně využívají. Pro začátek tvrdí, že jejich nová databáze odhaluje, jak moc je INES stupnice ve skutečnosti nedostatečná. „Aby bylo její ohodnocení důsledné, katastrofě ve Fukušimě by musel být přiřazen 10. nebo 11. stupeň, spíše než současný maximální 7. stupeň,“ říkají.

Tým dále vypočítal, že výskyt jaderných nehod se škodou vyšší než 20 milionů amerických dolarů, se plynule snižuje od 70. let minulého století. Zároveň jejich výskyt výrazně poklesl po havárii v Černobylu a nyní se pohybuje mezi 0,002 - 0,003 událostmi na elektrárnu za rok. K významné změně došlo po nehodě ve Three Mile Island v USA v březnu 1979. Bezpečnostní opatření zavedené po nehodě snížily průměrný výskyt nehod faktorem 3,5.

Avšak největší nehody se evidentně chovají podle zcela odlišného statistického rozložení. Pravděpodobně proto, že k nim dochází v důsledku souhry zcela neočekávané kombinace okolností. Tyto typy obrovských neočekávaných havárií („dragon kings“) jde obzvláště obtížně analyzovat, protože se chovají podle jiného vzorce, mají nepředvídatelné příčiny a vyskytují se zřídka. Nicméně, Wheatley a spol. zastávají názor, že jejich údaje naznačují, jak je jaderný průmysl stále náchylný k těmto velkým haváriím. „Je zde 50 % šance, že se událost podobná té ve Fukušimě (nebo větší) vyskytne v příštích 50 letech,“ prohlašují.

Fukušima byla zdaleka nejdražší nehoda v dějinách v hodnotě 166 miliard amerických dolarů. To je 60 % ze součtu celkových nákladů všech ostatních jaderných havárií. Tým odhadnul, že nehoda o rozsahu

Černobyľ, která byla nejzávažnější z hlediska uvolnění radioaktivního záření, se může pravděpodobně vyskytnout v příštích 27 letech. A také vypočítal, že pravděpodobnost výskytu nehody ve Three Mile Island v příštích 10 letech je 50 %.

Je to odvážný kus práce. Každý, kdo kritizuje jaderný průmysl, se sám vystavuje trvalé kritice. Ale Wheatley a spol. jsou připraveni tuto výzvu přijmout. Jejich databáze jsou podrobeny pečlivému zkoumání a s jejich kvalitní statistikou je těžké se utkat. Jejich závěry budou nepohodlné čtení pro jaderný průmysl a jeho příznivce. Mnoho zemí v současnosti investuje do jaderné energetiky, protože je pokládána za bezemisní zdroj energie.

Ale práce Wheatleyho a spol. naznačuje, že k příští nehodě v rozsahu Černobyľu patrně dojde v období životnosti reaktorů, které jsou momentálně rozestavěné. A až se to stane, do té doby neznámé místo vstoupí do slovníku jako synonymum pro katastrofu, stejně jako Černobyľ, Windscale a Fukušima.

Tato rizika musí být pečlivě zvažována oproti výhodám. Otázka pro inženýry, politiky a širokou veřejnost je, zda takové riziko za to stojí, vzhledem k tomu, co je v sázce.

Podle [článku](#) přeložila Olga Kališová pro Temelín.cz

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2015

"My jsme dneska trošku v područí všech možných iniciativ, které hází vidle do zakázek. Například na stavbě jezu, o kterém budu mluvit dále, při splavnění Labe u Děčína, máme zvláště chráněné druhy lososa a bobra. Málokdo ho tam viděl, ale mohl by se tam objevit a budeme se s tím muset nějakým způsobem vypořádat."

Dan Ťok, ministr dopravy, ANO, z článku "Proč průzkum: Křečku, křečku, kde pobíháš, stál 2 382 248 korun?", První zprávy, 4. 4. 2015

Výsledky ankety „Ropák 2014“

Celkem 90 členů nezávislé Komise ze 113 rozhodlo o vítězi 23. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 20. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos nebo teatrolog Vladimír Just.

Titul Ropák 2014 získal

1) Ing. Jan Mládek, CSc., ministr průmyslu a obchodu a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD) – 350 bodů

- za prosazování návrhu aktualizace Státní energetické koncepce ČR do roku 2040 se zachováním vysoké spotřeby energie, s nízkým využitím obnovitelných zdrojů energie a naopak s dalším rozvojem jaderné energetiky výstavbou nových jaderných bloků v Temelíně a v Dukovanech a se zachováním vysokého podílu hnědého uhlí,

- za snahu prolomit územní limity těžby hnědého uhlí schválených českou vládou v roce 1991 na Mostecku, čímž by se pokračovalo v likvidaci zachovalých zbytků okolní krajiny, došlo by k vystěhování obyvatel Horního Jiřetína a Černic a umožnilo by to velkorypadlům přiblížit se na 500 metrů k Litvínovu a Lomu u Mostu, ačkoliv ČR patří mezi největší vývozce elektřiny v Evropě,

- za nekritickou podporu výstavby nových jaderných bloků v Temelíně a v Dukovanech, bez ohledu na vysoká ekologická a ekonomická rizika (značná ekonomická nerentabilita) a v rozporu s trendem v řadě zemí Evropské unie podporovat spíše energetickou efektivnost a obnovitelné zdroje energie,

- za nesouhlas s návrhem klimatické politiky Evropské komise, který do roku 2030 oproti roku 1990 předpokládá snížení emisí CO₂ o 40 % a naopak zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v energetice na 27 %,

- za navržení přípravy ekologicky sporné těžby uranu na ložiscích Brzkov a Věžnice mezi Polnou a Přibyslaví u Jihlavy, kterou v prosinci 2014 schválila česká vláda, navzdory kritice dotčených obcí, v rozporu s platnou surovinovou politikou a s použitím salámové metody, neboť se mají nejprve vydat potřebná povolení a až pak se má rozhodnout o podpoře investičních nákladů na těžbu.

V anketě Ropák 2014 se na dalších místech umístili:

2) Mgr. Pavel Eybert, starosta Chýnova a senátor Senátu P ČR (ODS) – 188 bodů

- za předložení senátního návrhu zákona o Národním parku Šumava společně s dalšími 19 senátorkami a senátory v červenci 2014, který by mj. umožňoval převody pozemků z vlastnictví státu na obce s rizikem jejich dalšího prodeje, lov zvěře v celém parku (kromě území obcí), lesnické využívání většiny lesů bez ohledu na zájmy ochrany přírody, absenci oblastí s „divočinou“ nebo výstavbu lyžařského areálu na vrchu Hraničník v I. zóně parku, přestože několik odborných posudků tento záměr odmítlo jako pro přírodu devastující: návrh zákona byl v říjnu 2014 poslanci v prvním čtení zamítnut.

3) PhDr. Bc. Marek Semerád, MBA, starosta Cerhenic a náměstek hejtmána Středočeského kraje (ČSSD) – 122 bodů

- za oživení opakovaně zamítnuté myšlenky postavit na řece Berounce mezi Skryjemi a Plzni v části CHKO Křivoklátsko přehradu jako obranu proti povodním, ačkoliv by zcela stačilo levnější a k přírodě a ke krajině příznivější řešení v podobě revitalizace povodí hlavních přítoků, protierozní opatření a další „měkká“ řešení na udržení srážkové vody v krajině, než část tohoto chráněného území s meandrující řekou navždy zatopit.

4) Ing. Dana Drábová, Ph.D., předsedkyně Úřadu pro jadernou bezpečnost – 119 bodů

- za přípravu návrhu nového atomového zákona, který pro provozovatele jaderných elektráren zachovává omezenou odpovědnost za jaderné havárie jen do výše 8 miliard korun, ačkoliv by měli zaplatit všechny škody, odmítá účast dotčených obce a veřejnosti v řízeních o povolování jaderných zařízení, takže účastníkem bude nadále jen provozovatel, a neumožňuje dotčeným obcím se efektivně zapojit do hledání lokalit pro trvalé úložiště jaderného odpadu, přestože by o tak zásadní skutečnosti měly spolurozhodovat.

5) Lubomír Novotný, vedoucí odboru stavebního, vodoprávního a dopravy Městského úřadu Přelouč – 106 bodů

- za vydání třetího územního rozhodnutí pro plavební kanál u Přelouče za tři miliardy korun v červenci 2014 v ekologicky cenné lokalitě Slavíkovy ostrovy s více než sedmdesáti zvláště chráněnými druhy organismů, včetně modrásků očkovaných a bahenních a brouků vázaných na dutiny starých stromů, přičemž tato lokalita měla být již do května 2004 součástí evropské soustavy chráněných území NATURA 2000, ačkoliv např. ve spise chybí seznam všech podkladů, povolení ke škodlivému zásahu do biotopů

čmeláků a studie o vlivu těžby zeminy na vodní živočichy, přičemž mohlo dojít i k nezákonnému vydání stanoviska k zásahu do nivy a toku řeky Labe atd.: Krajský úřad Pardubického kraje v únoru 2015 územní rozhodnutí zrušil.

6) Ing. Antonín Prachař, ministr dopravy (hnutí ANO) – 87 bodů

- za bagatelizaci stanoviska desítek obcí, přes které projíždí kamionová doprava, aby se vyhnula placení mýta za použití silnic a dálnic, že je nutné do nového systému výběru mýtného po roce 2016 zahrnout i tyto objízdné trasy, aby se zvýšila bezpečnost a zamezilo se tak významným negativním vlivům na zdraví obyvatel těchto obcí, které mají dosud jen velmi omezené možnosti se bránit.

7) Mgr. Richard Brabec, ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (hnutí ANO) – 85 bodů

- za podporu novely zákona o odpadech, která od roku 2024 zakazuje skládkování směsných komunálních odpadů, takže není zřejmé, zda skončí ve spalovnách nebo na recyklačních linkách k roztřídění, přičemž vhodnější by bylo zakázat spalování recyklovatelných odpadů: dochází tak k nepřímé podpoře spalování netříděného odpadu ve spalovnách a k tlaku na jejich výstavbu, i když prioritou má být komplexní řešení odpadů s vyšší podporou jejich sběru, třídění a recyklace a prosazování programů na předcházení odpadů,

- za rezignaci připojit se k cílům Evropské komise na zvýšení recyklace odpadů, neboť mj. do roku 2030 odmítá recyklovat 70 % komunálních odpadů a 80 % obalových odpadů a do roku 2025 snížit potravinové odpady aspoň o 30 % a také zakázat skládkování recyklovatelných a biologicky rozložitelných materiálů.

8) Ing. Milan Urban, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD) – 83 bodů

- za předložení pozměňovacího návrhu ke změně zákona o obalech (sněmovní tisk 53) ve druhém čtení zákona, který pro rok 2016 stanovuje nižší úroveň recyklace obalových odpadů (celkem 60 %), než jaké bylo dosaženo např. již v roce 2012 (celkem 70 %), takže zákon zcela demotivuje snahy o zvyšování míry recyklace tohoto druhu odpadu, přičemž tento návrh byl v únoru 2014 poslanci i schválen.

9) RNDr. Tomáš Burian, vedoucí oddělení životního prostředí Krajského úřadu Ústeckého kraje – 53 bodů

- za druhé povolení výjimky podle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. v květnu 2014 ke škodlivému zásahu do biotopů 14 zvláště chráněných druhů živočichů na území uvažovaného logistického areálu CPI Park Žďárek nedaleko Ústí nad Labem o rozloze téměř 53 hektarů se zástavbou na 33 hektarech, ačkoliv se stavbou nesouhlasí místní spolky a obec Libouchec, neboť nebyla doložena převaha veřejného zájmu na výstavbě tohoto areálu nad zájmy ochrany přírody, takže se zbytečně zničí zemědělská půda a negativně se ovlivní krajinný ráz pod Krušnými horami: Ministerstvo životního prostředí výjimku ze zákona v říjnu 2014 zrušilo.

10) Ing. Petr Navrátil, starosta Chebu (ČSSD) – 51 bodů

- za intenzivní podporu výstavby spalovny odpadů v Chebu s kapacitou 20.000 tun odpadů za rok, ačkoliv není zřejmé, jaké druhy odpadů se mají spalovat a jaká nejlepší dostupná technologie má být použita, aby byla i ekonomicky efektivní: Krajský úřad Karlovarského kraje v lednu 2015 rozhodl, že z důvodu systémové podjatosti bude z řízení o vydání územního rozhodnutí vyloučen starosta, neboť město má ve firmě TERE A Cheb, s. r. o., která má spalovnu stavět, poloviční podíl.

11) Šárka Gilarová, vedoucí oddělení zeleně Magistrátu města Frýdek-Místek – 46 bodů

- za vydání povolení ke kácení téměř 3.200 kusů dřevin na ploše 2,5 hektarů v části trasy budoucího jižního obchvatu Frýdku-Místku silnicí R48 v květnu 2014 s náhradní výsadbou asi 1.300 dřevin, tj. 37 % počtu kácených, ačkoliv přiměřená výsadba za způsobenou ekologickou újmu by měla být v násobném počtu nových dřevin, nikoliv naopak: Krajský úřad Moravskoslezského kraje povolení v srpnu 2014 zrušil.

12) Josef Makovec, starosta obce Jivno (Sdružení nezávislých kandidátů I) – 34 bodů

- za prosazení územního plánu obce v dubnu 2014 s významným negativním zásahem do přírodně velmi cenného údolí Rudolfovského potoka s výskytem zvláště chráněných druhů organismů, takže plán umožňoval např. výstavbu chat, restaurace, vodní nádrže a čistírny odpadních vod nebo novou silnici, přestože plány na tuto novou výstavbu několik let kritizovali stovky místních i okolních obyvatel: Krajský úřad Jihočeského kraje v prosinci 2014 zrušil část schváleného územního plánu v oblasti Rudolfovského potoka, neboť by toto území bylo negativně dotčeno novou výstavbou.

Z tiskové zprávy Děti Země

V příštím čísle Ďáblíka představíme vítězné Zelené perly za rok 2014.

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

A zase ti chrousti

O chroustech už jsme v Ďáblíku psali, jakož i o lesích, které lehly popelem v oblasti tzv. Moravské Sahary. A je to tu zase, tentokrát obojí najednou. Jihomoravský krajský úřad nepovolil Lesům ČR aplikaci insekticidů, které měly zničit slibně se rozvíjející populaci chrousta maďalového na Bzenecku a zachránit nově vysázené lesní monokultury.

Lesáci si nyní v novinách stěžují na chroustí kalamitu a zmařené miliony korun, které vydali za výsadby.

Ani je nenapadne hledat chybu v dosavadním způsobu hospodaření a jako jediné „rozumné“ řešení vidí neodsouhlasené jedy. A nutno uznat, že propagandisticky vyhrávají na celé čáře, protože proti nim zní maximálně argumenty o existenci ptačí oblasti.

Snesou však bzenecké borové plantáže označení les? Jak moc selektivní jsou dnešní insekticidy? Rozpozná molekula insekticidu, zda narazila na ponravu chrousta maďalového nebo chráněného chrousta mlynaříka (viz foto)? Jak fungují potravní řetězce a kde končí všechny „naše“ jedy? Pokud tyto otázky nepoloží novináři, musíme (my, státní i nevládní ochranáři) začít vysvětlovat sami, než na nás letadla vykopí náklad „chroustocidů“.

Jiří Řehounek

Na Přírodovědecké fakultě JU vzniká jedinečná zahrada

Na Přírodovědecké fakultě vzniká unikátní zahrada, na které se podílejí dobrovolníci z řad pedagogů a studentů Přf JU. Ta se akademikům a veřejnosti slavnostně otevřela ve středu 13. května 2015.

Proděkanka Přf JU Marie Šmilauerová, která stojí za projektem zahrady od počátku, upřesnila: „*Chtěli jsme mít v areálu fakulty prostor, který bude sloužit nejen odpočinku, ale i vědeckému výzkumu a výuce studentů. Zahrada však měla být zároveň originální, aby bylo na první pohled vidět, že ji tvoří přírodovědci. A to se, myslím, podařilo.*“

Zahrada již v současné podobě obsahuje většinu naplánovaných prvků. Uprostřed jí vévodí umělá písečná duna, kde probíhá obnova vzácných společenstev suchých trávníků, společně s tůň, kam botanici vysadili některé vzácnější vodní a mokřadní rostliny. Již v loňském roce byla tůň plná obojživelníků, kteří

místo objevili sami. Součástí zahrady je také čerstvě vysázený sad starých odrůd ovocných dřevin a výsadby mnoha našich původních stromů a keřů, stejně jako horolezecká stěna.

„Jedinečnost naší fakultní zahrady spočívá také v tom, že ji z větší části vytvářeli zaměstnanci a studenti Přírodovědecké fakulty. Fakulta ráda přispěla ze svého rozpočtu na náročné zemní práce a některé další prvky, nicméně dnešní podoba zahrady je výsledkem především dobrovolnické práce,“ říká děkan fakulty František Vácha.

Dobrovolníci na zahradě vysadili všechny stromy a keře a začali o ně pečovat. Pomohli s jemnou modelací terénu, výsadbami a vyséváním zajímavých druhů rostlin či stavbou tzv. hmyzího hotelu. Nedávno dokončili také tři kamenné zídky. Aktivně se zapojil také studentský spolek „Na hnízdě“, jehož členové vybudovali fakultní kompost a pomník ohryzku Járy Cimrmana. Ke studentům a zaměstnancům fakulty se přidali i příznivci zahrady z řad rodinných příslušníků, ústavů Biologického centra Akademie věd i veřejnosti.

Tisková zpráva PŘF JU

Česká bramboračka našich zákonodárců

Jeden kilometr západně od Rudolfova, na katastru obce Hůry se nachází skládka tří tisíc tun německého odpadu. Při pohledu na ni vás napadají myšlenky o bezohledném vztahu k přírodě a krajině. Na skládce uvidíte strojně svázané balíky plastových odpadů. Balíky jsou svázané ocelovým drátem, již značně narušeným korozí. V současné době je ještě možná manipulace s balíky pomocí jeřábu, za několik let koroze dráty rozruší a balíky se rozpadnou na volně sypanou směs. Ta volně nasypaná směs se ostatně v areálu také nachází, sypaná do výše několika metrů.

A podél plotu skládky dochází i ke vzniku divokých skládek, které představují ekologickou hrozbu. Na těchto skládkách je odhozen odpad z autodílen, např. použité olejové filtry a díly znečištěné vazelinou a olejem. Olejové skvrny se již rozlévají po okolní silnici a po vydatnějších deštích potečou ropné produkty do blízkého potoka. Likvidace divokých skládek nesnese odklad. Likvidace skládky tisíců tun německého odpadu by měla proběhnout též velmi brzy.

Jak vůbec tato obří skládka mohla vzniknout? Jednoduše. Jako legislativní zmetek z dílny našich zákonodárců. V Německu, pokud chce firma hospodařit s odpady, musí složit kauci umožňující likvidaci skládky při krachu firmy. U nás žádná kauce neexistuje. Peníze získané z návozu německého odpadu byly převedeny na jinou firmu, zatímco ta původní zkrachovala. Pokud někdo přivede firmu do krachu v USA, dluhy firmy jdou za ním jako osobní dluh a nějakou dobu nesmí založit novou firmu. Ne tak u nás. Zde vládne divoká nezodpovědnost. A to nemluvím o ďábelském výtvaru zvaném anonymní akcie. Byly sice zrušené, ale jejich plnohodnotnou náhradou se staly svěřenské fondy. Tyto fondy chtěla Hana Marvanová, tehdy náměstkyně ministryně Váلكové, zrušit. Zrušena byla Marvanová. Takže jak je to vlastně s protikorupčním tažením vlády?

Do stejné skupiny patří zákon o veřejných zakázkách. Na Slovensku neplatí veřejná zakázka, dokud není zveřejněna na internetu. V našem parlamentu je stále silný odpor. A veřejná kontrola? Nejvyšší kontrolní úřad stále nesmí kontrolovat ČD ani ČEZ. A tak si ČEZ postavil paroplynovou elektrárnu

Počerady za 14 miliard. Elektrárna nejede a nepojede, protože plyn je drahý. To nikdo nevěděl předem, že? A ani ve sdělovacích prostředcích se o tom nedozvíte, vypadá to na informační embargo. V Temelíně ČEZ postavil mezisklad vyhořelého paliva, podle vyjádření Dany Drábové dvakrát předraženy. Zakázku získala firma, která vznikla čtrnáct dní před výběrovým řízením a nikdy před tím mezisklad nestavěla.

Námět k přemýšlení: Za loňský rok jsme ze státního rozpočtu vyplatili 42 miliard Kč solárním baronům, na obranu šlo pouze 40 miliard korun, na vědu a výzkum pouze 27 miliard. Co tedy

vlastně tato země chce? V roce 2005, kdy si náš parlament odsouhlasil výkupní cenu 1 kWh na 12,86 koruny, byla výkupní cena solární elektřiny v Německu úměrná 6 korunám, a to pouze u střešních elektráren. Solární farmy na úrodné půdě měly výkupní cenu podstatně nižší.

Dlouhodobě jsem zajišťoval provozuschopnost obou jaderných reaktorů v Temelíně a tím jsem nesl značnou odpovědnost. Tuto odpovědnost též požaduju po našich zákonodárcích, jelikož

jejich chyby v zákonech, někdy bohužel záměrné a prolobované, nás všechny stojí velké peníze. Likvidace skládky v Hůrách nás bude stát desítky milionů korun. S lepší legislativou k tomu vůbec nemuselo dojít. Co si za ty desítky milionů mohly poříditi třeba jihočeské školy?

V současné době projednáváme s krajským úřadem pomoc při likvidaci hůrecké skládky německého odpadu. V této věci má starosta Hůr Jiří Borovka velmi dobrý tah na branku. Občané sdružení ve spolku Náš domov se mu proto snaží všemožně pomoci. Doufáme, že skládka zmizí v co možná nejbližším termínu.

Milan Dušejovský, Náš domov

ZROZENO V KRASCI

Soutěž ekologických projektů „Jihočeská ratolest“ slaví 5. narozeniny

KRAjská Sít Environmentálních Center (Krasec) a Jihočeský kraj vyhlásili 5. ročník soutěže projektů obcí, škol, neziskových subjektů a studentských prací s přínosem pro ochranu životního prostředí „Jihočeská ratolest“. Záštitu nad soutěží převzali radní Jihočeského kraje pro oblast životního prostředí Ing. Hana Rodinová, Ph.D. a rektor Jihočeské univerzity prof. RNDr. Libor Grubhoffer, CSc.

V letošním ročníku se bude soutěžit ve čtyřech kategoriích, které jsou vymezeny pro obce, svazy obcí a mikroregiony; školy všech stupňů; neziskové subjekty a vysokoškolské studenty. Soutěžící mohou přihlásit své projekty, bakalářské či diplomové práce, které byly ukončeny, resp. obhájeny v období od 1. ledna 2014 do 30. června 2015 a které přímo či nepřímo přispěly k ochraně životního prostředí. Uzávěrka příjmu přihlášek je stanovena na 9. října.

Vítězové jednotlivých kategorií i předkladatelé projektů umístěných na druhých a třetích místech získají finanční odměny ve výši 7000, 5000, nebo 3000 Kč, certifikát a pestrý balíček regionálních výrobků. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhne na tiskové konferenci 2. listopadu v Českých Budějovicích v rámci podzimního cyklu seminářů a besed s environmentální tematikou "Jihočeské dny s Krascem 2015".

Velkým úspěchem loňského ročníku byl rekordní počet přihlášených vysokoškolských prací. Výzvy ročníku letošního popisuje organizátorka soutěže Simona Šafarčíková: *"Ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou chceme udržet zájem studentů o účast v soutěži a zároveň se soustředit na účinnou propagaci také mezi obcemi, které se v posledních ročnících hlásí spíše v menším počtu."*

Více k tématu zapojení obcí do soutěže dodává Ing. Libuše Jozková z Odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví Jihočeského kraje: *"Obce věnují pozornost a podporu oblasti EVVO v různé míře. Větší popularitu má téma komunálních odpadů, kde jsou obce již dlouhodobě zvyklé se do různých akcí i soutěží zapojovat. Obecněji zaměřená soutěž Jihočeská ratolest si zatím větší pozornost obcí a jejich svazků nezískala. V jubilejním 5. ročníku se budeme snažit soutěž mezi obcemi více propagovat a hledat efektivnější formy jejich oslovení."*

Podrobná soutěžní pravidla a formuláře přihlášek jsou k dispozici na adrese www.krasec.cz/pages/jihoceska-ratolest. Na uvedené webové stránce si zájemci mohou prohlédnout projekty oceněné v předchozích ročnících a udělat si tak představu, zda mohou do soutěže přihlásit právě ten svůj projekt či studii.

Projekty obcí, škol a neziskových subjektů bude hodnotit jedna skupina porotců, hodnocení vysokoškolských absolventských prací bude mít starost druhá porota. Mezi hodnotící kritéria patří třeba inspirativnost projektu pro další možné následovníky nebo dlouhodobý přínos projektu. V případě bakalářských a diplomových prací představuje důležité měřítko také využitelnost výsledků a poznatků v praxi.

Simona Šafarčíková, organizátorka soutěže a tajemnice spolku Krasec

ČSO vyzývá: pomozte nám změřit průhlednost vody v rybnících!

Pro některé ptáky, např. pro letošního ptáka roku potápku černokrkou, je životně důležitá průhlednost vody. Pokud je voda zakalená, těžko najdou potravu, protože ji jednoduše nevidí. Jak je to u nás s průhledností vody v rybnících se rozhodla zjistit Česká společnost ornitologická. Vyhláší proto celostátní akci pro veřejnost zaměřenou na měření průhlednosti vody. Podrobné informace jsou na <http://voda.birds.cz>.

Nádherně a nápadně zbarvená potápka černokrká je veřejnosti téměř neznámá. Její počty se u nás v minulosti dramaticky měnily. V padesátých a šedesátých letech hnízdily potápky černokrké v koloniích i o několika stovkách párů. V roce 2014 se podařilo najít celkem jen 50 hnízd. *„Takto drastický pokles dříve silné populace nemá v evropském kontextu obdoby. Například v Polsku či Německu se potápkám stále daří dobře. Příčiny úbytku tedy musíme hledat u nás doma,“* říká ornitolog a specialista na potápky Jaroslav Cepák.

A zřejmou příčinou je právě nízká průhlednost vody a s ní spojená nízká potravní nabídka v době hnízdění. „Drtivá většina z asi 20 000 našich rybníků je v současnosti postižena eutrofizací, tedy nadměrným přísunem živin, zejména fosforu. Ať už jde o úmyslné hnojení za účelem vysokých přírůstků ryb nebo znečištění z přítoků, takto zatížené rybníky se velice rychle zakalí a nemohou plnit svoji ekosystémovou funkci,“ vysvětluje Daniel Fiala z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, v. v. i. Mezi největší znečišťovatele rybníků v současné době patří odpadní vody z vesnic a měst, hnojení rybníků a erozní splachy z orné půdy. V Česku dosud chybějí účinné limity pro vypouštění fosforu.

Podobná akce, kdy by byla plošně měřena průhlednost vody na mnoha místech současně, nemá u nás dosud obdoby. Podobné měření, využívající konceptu občanské vědy, se konalo v Severní Americe, kde se díky širokému zapojení veřejnosti podařilo získat unikátní data. Ornitologové i hydrobiologové věří, že s podobným úspěchem se setkají i u nás. Dobrá znalost aktuálního stavu je totiž nezbytným předpokladem k tomu, aby se situace mohla zlepšit.

„Měření průhlednosti je velice jednoduché, zvládne ho opravdu každý,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO. „Jedinou potřebnou pomůckou je Secchiho [sekkiho] deska, kterou si zvládneme vyrobit doslova za pár korun z materiálu, který snadno pořídíme v papírnictví nebo najdeme doma.“

Secchiho deska je kruh s průměrem 20–30 cm rozdělený na čtyři čtvrtiny, dvě černé a dvě bílé. Tento kruh spouštíme na provaze do vody a zjišťujeme hloubku, kdy černá s bílou splyne. Podrobný návod na výrobu Secchiho desky i na měření najdete na <http://voda.birds.cz>.

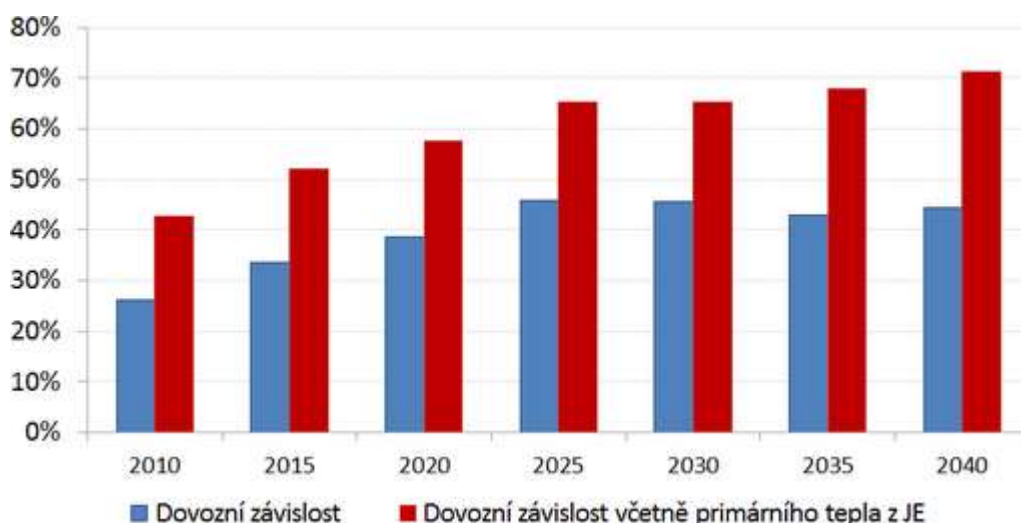
„Vyhlašujeme dva hlavní termíny měření průhlednosti v letošním roce, druhou polovinu dubna a druhou polovinu června. Umožní nám to posoudit změny na jednotlivých lokalitách,“ říká Zdeněk Vermouzek. „Ani zdaleka se ale nemusíme omezovat jen na tuto dobu. Lepší je opakovat měření alespoň jednou měsíčně od dubna do srpna. A nejlepší je opakované měření na stejné lokalitě třeba každý týden.“

Naměřené hodnoty zapíšeme do formuláře na <http://voda.birds.cz> – a hned se v mapce přesvědčíme, jak je na tom náš rybník v porovnání s okolními. Měření průhlednosti je příjemná zábava pro rodiny s dětmi, školní družiny, zájmové kroužky, ale i pro všechny zájemce o přírodu a hezké životní prostředí.

Tisková zpráva ČSO

GRAF MĚSÍCE

Energetická dovozní závislost České republiky podle plánů Státní energetické koncepce

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za roháči a tesaříky do Bavorovické aleje“

s entomology Lukášem Čížkem (PřF JU) a Jiřím Řehounkem (Calla)

Entomologická vycházka za hmyzem vázaným na staré stromy a mrtvé dřevo, především za roháčem obecným a tesaříkem obrovským.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky. Doporučujeme účastníkům vzít s sebou baterku.

Pátek 5. 6. 2015 od 18:00 hod.

Sraz na zastávce MHD Hluboká n. Vlt., Sportovní areál (vyčkáme příjezdu spoje č. 4 v 17:56)
Autobusové linky i MHD staví také na nedaleké zastávce Hluboká n. Vlt., Pod Kostelem.

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Calla a Hnutí DUHA České Budějovice

Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrteků

„Toxická Čína vlastníma očima“

s Jitkou Strakovou z ARNIKY

Jak se dají hájit práva obětí toxického znečištění v Číně?

Mají čínské nevládní organizace přístup k informacím o toxickém znečištění?

Ve čtvrtek 18. června 2015 od 18:00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel: 380 311 459
ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Akce je aktivita projektu „Pojďme do přírody/Povídejme si o přírodě“, tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

BLATSKÉ MUZEUM V SOBĚSLAVI A VESELÍ N. L.

Exkurze 13. ročníku cyklu Přírodou krok za krokem

pátek 12. 6.

Vítání ptačího zpěvu v Nadějkově

vycházka do okolí spojená s pozorováním a poslechem ptáků

vedoucí: Ing. František Vališ a Ing. Josef Jahelka (oba ZO ČSOP Sezimovo Ústí) ²

sraz: Nadějkov, náměstí, 15:00, doporučujeme vzít si s sebou dalekohled

sobota 13. 6.

Příroda Borkovických blat

botanicko-entomologická exkurze do přírodní rezervace a evropsky významné lokality

(exkurze zahrnuta do celostátního programu ke kampani „Příběhy české přírody“)

vedoucí: RNDr. Daniel Abazid (vedoucí Blatského muzea v Soběslavi a Veselí n. L.) a RNDr. Jiří Řehounek (Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, České Budějovice) ¹⁺³

sraz: Borkovická blata, parkoviště na začátku naučné stezky (cca 2 km severovýchodně od Mažic), 9:00 ,
délka trasy: cca 6 km, doporučujeme vzít si s sebou oběd

sobota 27. 6.

Houby chýnovských vápenců

exkurze za letními druhy hub rostoucích v přírodních rezervacích Kladrubská hora a Pacova hora

vedoucí: Pavel Špinar (správce NPP Luční, Tábor) ¹

sraz: Chýnovská jeskyně, parkoviště, 9:00, délka trasy: cca 5 km, doporučujeme vzít si s sebou oběd

Koordinátor cyklu exkurzí Přírodou krok za krokem: RNDr. Daniel Abazid – Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L. (pobočka Husitského muzea v Táboře), tel. 734 570 330, abazid@husitskemuzeum.cz (exkurze označené ¹)

Spolupracující partneři: Ing. Josef Jahelka – 21/12. ZO ČSOP Sezimovo Ústí, tel. 381 486 495 (exkurze

Srděčně zveme
přátele a příznivce valašské přírody
na

XXXV. TRADIČNÍ KOSENÍ a školu ochrany přírody 2015

*zaměřené na spojení člověka a krajiny Bílých Karpat s mezinárodní účastí
4. - 10. července a 11. - 18. července v přírodní rezervaci Bílé Potoky*

*V malém jubileu 35 let chceme přivítat i dřívější
účastníky a jejich ratolesti, i přátele ze zahraničí.*

*Dej den, či několik dnů, přednost před civilizací, životu v přírodě, při tradičním sečení kosou, sklizni
sena, obnově bělokarpatské krajiny, poznávání přírody, tělesně-duchovním rozvoji v Bílých Karpatech.*

Přid'te a přijed'te, gdo chcete pomoci. Bez domácích to nejde, přespolní dávají akci potřebnou silu aj přesah do světa. Nováčci se přiučí. Přid'te si připomenutí staletí rozvoje aj úpadku, aj záchrany bělokarpatské krajiny, hrozby aj naděje, spojení krajiny a citu lidí pro přírodu. Přid'te, kdo chcete obnovovat aj sebe životem s přírodou.

Základní příjezd je nejlepší v pátek, abysme v sobotu ráno byli v co největší síle. Můžete však přijít aj odejít gdy chcete. Stačí sa ohlásit přímo v táboře. Orientační plánek najdete na Kosence, na stránkách webu, na nádraží ČD a v Informačním centru na náměstí ve Valašských Kloboukách. Kosenka je 200 m od náměstí po cestě na Brumov - Bylnicu. **Gdyž svůj příjezd a odjezd naplánujete a oznámíte nám ho předem /KOSENKA, Brumovská 11, Valašské Klobouky 766 01, nebo tel. 736777144 nebo mail kosenka@kosenka.cz, ulehčíte nám přípravu, zajištění i průběh akce.**

Stravu, náčiní, organizační tým, tradiční pracovní postupy, společný pobyt, aj další program zajišťujeme už dnes. Veškerou pomoc organizujeme ze základny v Bílých Potokách. Učíme se tvořivému zvládnutí úkolů a zajištění tábora operativně z přítomných sil.

❖ Stačí mět spací pytel, karimatku, stan /nebo užijete náš vojenský/, vlastní jídelní nádobí, základní osobní věci, dobrou vůli. Naším cílem je minimum byrokracie, vlastní sebekázeň. Věříme, že právě proto rádi Vy znalí příjíždíte, aj noví přijedete

- ❖ Poznáte co dělá Pozemkový spolek KOSENKA - spolupráci s vlastníky pozemků aj památek (záchrana karpatského lesa Ščúrnic, jarmeky, financování, ekologické poradenství, spolupráce s městem, národní aj mezinárodní).
- ❖ Do programu zařazujeme školu Kosení a péče o náradí. Pro zájemce bude nabídnuto denně i duchovně tělesné cvičení – základy čhi-kungu.
- ❖ Setkáte se s přáteli, najdete aj nové. Setkáte sa s muzigú aj zpěvy, ale aj talenty účastníků, do programu zapojujeme přímo účastníky.
- ❖ V případě nedostatku účastníků a počasí sa naděláme. V případě většího počtu budeme pomáhat aj inde, aby vše hospodářsky vyšlo.
- ❖ **Dosečné děláme na lúkách, gde chceme být ve Všem s Vámi, s bohatším programem k 35 leté tradici, jak nám počasí a příroda dovolí.**
- ❖ **Ti s vlastní kosú, nebo kozú ☺ budú zvlášť' ocenění. Zvlášť' uvítáme pokud si kosu přivezete. Také můžete přivést něco z vaši potravinové produkce na zpestření či posílení kuchyně. Všichni sa všelikému přiučí, základy sa naučí a prověří to naše řady. Rádi sa seznámíme se zkušenost'ama aj technikú z iných krajů aj ze zahraničí. A hlavně sa na setkání s Vámi Těšíme. Aj 35 rokú je tu enem raz. ☺**

DALŠÍ INFORMACE: POZEMKOVÝ SPOLEK 736 777 144
www.kosenka.cz www.zachranles.cz kosenka@kosenka.cz

Škola občanské iniciativy na hraně uhelného dolu - Klimatábor

10. až 19 čevence 2015, Horní Jiřetín

Fandíte obnovitelným zdrojům energie a máte plné zuby toho, že se v 21. století u nás stále ještě ničí krajina kvůli uhlí? Chcete se naučit metody občanského aktivismu nejen v oblasti energetiky?

Znepokojuje vás změna klimatu? A chcete zjistit, jak s tím něco udělat? Hnutí DUHA zve na letní tábor na okraji severočeských povrchových dolů, který vám ukáže, jak se zapojit do zápasu o čistou energetiku. Přijedte se naučit, jak měnit své okolí k lepšímu a zároveň podpořit komunitu města Horního Jiřetína ohroženou vystěhováním kvůli těžbě. Součástí budou workshopy o různých aspektech klimatické krize, občanských kampaních, práci s médii i fundraisingu, debaty se zajímavými hosty, výlet na zámek Jezeří a také akce na podporu místních proti těžařům.

Pro koho je akce určena: vítání jsou všichni starší 15 let, kteří si chtějí osvojit metody občanského aktivismu nebo se dozvědět více o energetice a změně klimatu.

Přihlášky do 31. 5. 2015 na <http://hnutiduha.cz/tabor> .

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2015

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v Národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se

přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje? Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich exkurzí.

Hnutí DUHA již více než dvě desetiletí aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku. Letos poprvé pro vás – po patnáctileté zkušenosti s pořádáním tradiční čtyřdenní exkurze – připravuje čtyři nové možnosti, jak se přiblížit šumavské divočině. Tři víkendové a jedna jednodenní exkurze, vždy pod vedením odborného průvodce. Pokaždé do nejvzácnějších míst obou národních parků včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

TERMÍNY A MÍSTA EXKURZÍ

- 31. 7. – 2. 8. 2015** – [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě, Březník a Ptačí potok](#)
- 14. – 16. 8. 2015** – [Exkurze na česko-německém pomezí: Ďáblova soutěska, Luzný, Prameny Vltavy a Ptačí potok](#)
- 22. 8. 2015** – [Exkurze napříč Modravskými slatěmi](#)
- 26. – 31. 8. 2015** – [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)
- 11. – 13. 9. 2015** – [Exkurze napříč jižním masivem Národního parku Šumava: Plechý, Trojmezenský prales a Smrčina](#)

Účast na exkurzích je podmíněna zaplacením účastnického poplatku. Jejich výše je uvedena u jednotlivých termínů. Přihlášení na akci je závazné po odeslání účastnického poplatku. Exkurze jsou omezeny maximální účastí 30 účastníků. S přihlašovaním proto příliš neotálejte. V případě dotazů se obraťte na Marcelu Povolnou: marcela.povolna@hnutiduha.cz, +420 774 731 431.

Týdny pro divočinu 2015

Plánujete letní dovolenou? Chtěli byste poznat tajuplné krásy přírody, vidět nevšední scenérie, zažít kouzlo nepoznaného? Odrazují vás prázdné slogany cestovních kanceláří a dobrodružství vykoupené obří ekologickou stopou? Tak právě pro Vás Hnutí DUHA připravuje již po osmnácté dobrovolnické pobyty v nejdívočejších koutech naší krajiny.

Přidejte se k tradiční akci Týdny pro divočinu, v jejímž rámci se budete moct aktivně zapojit do praktické ochrany biodiverzity. Kromě práce čekají účastníky zajímavé odborné exkurze do oblastí mnohdy nepřístupných veřejnosti. Navíc nabízíme ubytování a stravu zdarma. Není to snad ta pravá dovolená vašich snů? Pokud ano, vyberte si některou z níže uvedených lokalit, prostudujte si podmínky pobytu a [vyplňte přihlášku](#). Splňte si svůj sen!

- 10. 7.–19. 7. 2015** – [Jihočeský kraj, Blatenská pahorkatina a Národní park Šumava, obec Radomyšl](#)
- 20. 7.–26. 7. 2015** – [Jihomoravský kraj, Národní park Podyjí, obec Havraníky](#)
- 27. 7.–2. 8. 2015** – [Olomoucký kraj, Národní přírodní rezervace Králický Sněžník](#)
- 5. 8.–12. 8. 2015** – [Moravskoslezský kraj, CHKO Beskydy, Přírodní rezervace Smrk](#)
- 8. 8.–15. 8. 2015** – [Jihomoravský kraj, CHKO Moravský kras, obec Vilémovice](#)
- 24. 8.–30. 8. 2015** – [Zlínský kraj, CHKO Bílé Karpaty, Ščúrnicka](#)
- 5. 9.–12. 9. 2015** – [Jihomoravský kraj, CHKO Bílé Karpaty, obec Radějov, osada Mlýnky](#)

S [přihlašovaním](#) příliš neotálejte, kapacita jednotlivých termínů je omezena. V případě dotazů se neváhejte obrátit na koordinátorku Týdnů pro divočinu Pavlu Zábojníkovou: pavla.zabojnikova@hnutiduha.cz

Turnusy pořádané místními skupinami

Týden pro divočinu v Bílých Karpatech

Pokud studujete vysokou školu, můžete v termínu 15.–22. 8. 2015 vyrazit s Lipkou a Hnutím DUHA Bílé Karpaty na pobytový tábor poblíž obce Žitková. Jeho náplní bude zejména kosení luk a odstraňování náletových dřevin. Spát se bude ve stanech a vařit v polní kuchyni. Zájemci o tuto akci se mohou hlásit Kateřině Mrázkové (katerina.mrazkova@lipka.cz).

Týden pro divočinu na Osoblažsku

Pro širší veřejnost připravuje Hnutí DUHA Jeseník pracovní pobyt v obci Pelhřimovy na Osoblažsku. Jeho účastníci se budou podílet na obnově kostela sv. Jiří, který by měl v budoucnu sloužit jako kulturně-vzdělávací centrum. Zájemci o tuto akci se mohou hlásit Ivovi Dokoupilovi (ivo.dokoupil@hnutiduha.cz).

TERÉNNÍ KONFERENCE A ROCHA - O ŠUMAVĚ

Horská Kvilda č. 2 10 - 13. září 2015

Země, země, země! Slyš slovo Hospodinovo! (Bible, Jeremjáš 22,29)

Čtvrtek 10. 9. - večer

RNDr. Karel Pecl: Cestou na Šumavu - o přírodní rezervaci Řežabinec u Písku
RNDr. Jiří Porkert: Šumava - Poslední místo výskytu tetřeva v České republice

Pátek 11. 9. - celý den

I. terénní exkurze, autobusem do bavorského NP, vede Mgr. Martina Kučerová
večer - ing. Pavel Hubený, současný ředitel NP Šumava: Lesy NP Šumava a pralesní porosty na Boubíně
RNDr. Luděk Bufka, zoolog NP Šumava: Rys ostrovid

Sobota 12. 9. 2015 - dopoledne do 13,30

II. terénní exkurze pěšky z Kvildy na pramen Vltavy, Siebensteinkopf a Bučinu (celkem asi 10 km), vede Jaromír Bláha

odpoledne - bohoslužba slova a modlitby za Šumavu na Svaté Magdaléně, káže Mgr. Marek Vácha, Ph.D.
písněmi doprovází ing. Pavel Helan

večer - MVDr. Jaromír Bláha: Ochrana divoké přírody na Šumavě
RNDr. Petr Anděl: Migrace živočichů

Neděle 13. 9. 2015

Mgr. Pavel Světlík, ředitel A Rocha: Ranní vigílie - křesťanská naděje pro environment

Předpokládaná cena konference s levným ubytováním 1950 Kč, počet lůžek na ekologickém centru ve větších pokojích omezen, ubytování na Horské Kvildě s větším pohodlím si zajistíte sami přes širokou nabídku na webu.

Podrobnější přihlášku a informace o programu dostanete na e-mailové adrese: psvetlik@arocha.cz nebo na telefonu: 775 042 221, 775 042 228

nebo na adrese: A Rocha Křesťané v ochraně přírody o. p. s., 517 93 Dobré č. 85

Info o A Rocha na www.arocha.cz

Slavnosti vody

3. ročník

A. MEDITACE PRO VODU A MĚSTO

v pátek, 29. května 2015 od 18 hodin

setkání u Velkého jezu (řeka Malše), město České Budějovice

Organizační pokyny: přineste si s sebou malý křišťál, který jste ochotni věnovat vodě. Akce se koná v rámci oslav 750 let od založení města.

B. MEDITACE PRO ŠUMAVU

v neděli, 31. května 2015 od 17 hodin

společná vycházka k silovému bodu, kde proběhne meditace pro Šumavu, coby kolébku vody pro jižní Čechy

Organizační pokyny: sraz účastníků v Zahradě Rudolfov, u infocentra Měsíčnice, Polní 9, Rudolfov, 500 m od konečné MHD č.21. Na meditaci si sebou vezměte libovolný kamínek.

C. PROŽITKOVÝ VEČER V ZAHRADE

v neděli, 31. května 2015 od 18 hodin

putování po vílí stezce Rudolfov, společná konstelace pro Malši a Vltavu, táborák pro rodiny s dětmi (za pěkného počasí), rozlévání diamantové, pyramidální a včelí vody...

Na slavnosti se můžete přihlásit na 731 508 814, nebo na zahrada.rudolfov@gmail.com

www.zahrada-rudolfov.cz

vstup volný

Organizační pokyny: parkování je možné přímo u areálu - jste srdečně zváni, zvláště vy s dobrou myslí a otevřeným srdcem.

Pořádá: Měsíčnice, centrum celostního rozvoje, Archoterika a Zahrada Rudolfov

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 10. června 2015. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!